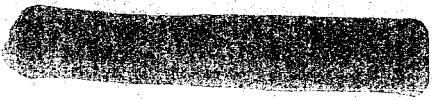

INLICHTINGEN
SAMENVATTING

(ISAM)

2175

Sectie: L2

Nr. : L2/0964/C-75

's-Gravenhage, 13 februari

INLICHTINGENSAMENVATTING

(ISAM 2/75)

	Aantal blz. :	Class
I - CURRENT INTELLIGENCE - DEEL A	17	[REDACTED]
DEEL B	4	[REDACTED]
II - WIJZIGINGEN IN DE SLAGORDE EN DE INFRA- STRUKTUUR VAN DE WP-LSK IN DE TWEEDE HELFT VAN 1974.	43	[REDACTED]
III - HET SA-6 GROND/LUCHT GELEIDE WAPEN SYSTEEM.	25	[REDACTED]
IV - DE BETREKKINGEN TUSSEN DE SU EN ROEMENIE.	7	ONGEC
V - CONTRA SPIONAGE D.M.V. VOORLICHTING AAN EIGEN PERSONEEL.	3	ONGEC

De ISAM is een nationaal inlichtingendokument, dat dienovereenkomstig dient te worden beveiligd.

De inhoud mag niet:

- a. ter inzage worden gegeven aan buitenlanders;
- b. met buitenlanders in discussie worden gebracht;
- c. worden gekopieerd,

dan nadat daartoe vooraf toestemming is verleend door het Hoofd van de Luchtmacht Inlichtingendienst.

VERZENDLIJST

behorende bij

INLICHTINGENSAMENVATTING NR. 2/75

AAN:

EX. NR.:

Chef Staf (Luchtmacht) v/d Inspecteur Generaal der Krijgsmacht	1	
Voorzitter van het Comité Verenigde Chefs van Staven	2	
C- CTL	3	
C- Vlb Soesterberg	4	
C- Vlb Leeuwarden	5	
C- Vlb Deelen	6	
C- Vlb Volkel	7	
C- Vlb Eindhoven	8	
C- Vlb Twenthe	9	
C- Vlb Gilze-Rijen	10	
C- NS Den Helder	11	
C- 1GGW	12	
C- 2GGW	13	
C- 3GGW	14	
C- 4GGW	15	
C- 5GGW	16	
C- GTMGW	17	
C- CRC/SOC	18	
C- LVM Groep	19	
C- 1 LK t.a.v. C- ASOC	20	
C- CLO	21 t/m 23	
C- LIMOS	24	
C- LETS)	25	
C- KKSL)		
Directeur Luchtmachtstafschool	26	
Lumat	27	1
LuLaMarat	28	1
LuLaMarat	29	1
MaLumat	30	1
Lumat	31	1
LaLumat	32	1
LaLumat	33	1
LuLamat	34	1
LaLuMarat	35	1
LaLuMarat	36	1

I.A.A.:

<u>I.A.A.:</u>	<u>EX.NR.:</u>	
Voorzitter v/h Comité Verenigde Inlichtingendiensten Nederland	37	
Hoofd MARID	38	
Hoofd LAMID	39	
Hoofd IDB t.a.v. Lu-Liaison Officier	40	
OOP/KLu	41	2)
DMLu	42	2)
HPMV d.t.v. VCS	43	
NMR-Neth. SHAPE t.a.v. Maj. [REDACTED]	44	
NAK-Neth. AFCENT t.a.v. Maj. [REDACTED]	45	
NAK-2ATAF t.a.v. Lt-Kol. [REDACTED]	46	
Neth.Support Unit AAFCE t.a.v. Lt-Kol. [REDACTED]	47	
d.t.v. NAK-2ATAF	48	
C- 1LVG		

INTERN AAN:

Plv. Secretaris-Generaal KLu	49	1)
BDL - Plv.CLS - Sous-Chef	50	
Hoofd Sectie L1, L4, L5 en L6 (ter circulatie)	51	
Hoofd Sectie L3	52	
Hoofd Sectie L2	53	
L2-Bibliotheek	54	
HL2b	55	

-
- 1) ter info, daarna retour L2a.
 - 2) zonder Hoofdstuk I, Deel B.
 - 3) ex.21 en 22 ter info, daarna retour L2a

IV - DE BETREKKINGEN TUSSEN DE SU EN ROEMENIE

1. Om de balans op te maken van het XIe Congres van de Roemeense CP (25-28 nov. 1974) beschreef het Roemeense partijblad "Scinteia" na afloop van de bijeenkomst dit congres als "een machtige uitdrukking van de internationalistische geest van de Roemeense CP en als een belangrijke bijdrage aan de zaak van de eenheid van het wereldcommunisme. Volgens het blad had het congres, dat door 139 delegaties en vertegenwoordigers van politieke partijen en organisaties uit 104 landen werd bijgewoond, de grondbeginselen bevestigd van de opbouw van een "nieuwe, hogere eenheid van de communistische en arbeidersbeweging". De beginselen waar het hier om draait zijn overgenomen door de CP van Roemenië traditioneel gehuldigde principes van

- a. gelijkheid en autonomie van alle partijen;
- b. het recht van elke partij zelfstandig haar politieke lijn, strategie en tactiek te bepalen;
- c. het recht van elke partij haar optreden en werkwijzen overeenkomstig de eigen concrete historische omstandigheden te bepalen;
- d. niet-inmenging in interne zaken;
- e. de principes van het marxisme-leninisme en proletarisch internationalisme.

Aantekening verdient dat bij de rangschikking van deze principes de Sovjets datgene wordt vooropgesteld waarmee de Roemenen eindigen.

2. Volgens het partijblad "Scinteia" had het congres voortvarend een positieve bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van samenwerking tussen communisten en socialistische en sociaaldemocratische partijen. Veel socialistische en sociaaldemocratische partijen waren te Boekarest vertegenwoordigd en bovendien werd het congres door een "belangrijk aantal partijen en organisaties van een liberaal, radicaal karakter en andere richtingen" bijgewoond, waarvan sommige voor de eerste maal een congres van een partij bijwoonden. Dit feit weerspiegelde, aldus het blad, de hedendaagse

trend naar

trend naar erkenning van het belang van samenwerking en de groeiende voorkeur voor uitwisseling van zienswijzen boven ideologische verschillen. De uitzonderlijke grote toename van het aantal aanwezige buitenlandse delegaties (op het Xe Partijcongres in 1969 waren 66 buitenlandse delegaties aanwezig) wordt door het feit verklaard dat een groot aantal delegaties van linkse partijen en nationale bevrijdingsbewegingen uit de derde wereld het congres bijwoonde. Uitnodigingen gingen eveneens uit naar een aantal sociaal-democratische en socialistische partijen uit West-Europa, zulks in overeenstemming met de Roemeense wens de betrekkingen met de linkse partijen in Westerse staten te versterken. In Ceausescu's congresrede werd op het stuk van samenwerking met de Westerse socialistische partijen opgeroepen tot "versterking - op een nieuwe basis - van de eenheid van de arbeidersklasse, van de samenwerking en de eenheid tussen communisme en socialisme".

3. Opmerkelijk ondanks de traditionele verschillen in opstelling tussen Boekarest en Moskou is het huidige beiderzijdse streven naar het vermijden van openlijke confrontatie. Op een verbetering van de betrekkingen tussen de twee partijen en landen wees de verslaggever op het Roemeense partijcongres van een hoge Sovjet-delegatie o.l.v. Politburolid en CC-secretaris Andrej Kirilenko, die vergezeld werd door CC-secretaris Katusjew. Twee weken vóór de opening van het congres was partijsecretaris Katusjew reeds naar Boekarest gegaan voor een "vriendschappelijk bezoek". Daar had hij besprekingen gevoerd met de Roemeense CC-secretaris Stefan Andrej (verantwoordelijk voor buitenlandse betrekkingen van de RCP) en werd hij door Ceausescu persoonlijk ontvangen. De besprekingen betroffen officieel "de verdere ontwikkeling van betrekkingen tussen de CPSU en de RCP en tussen de twee staten, waarbij informatie werd uitgewisseld over de activiteit van beide partijen". Wellicht zocht het Kremlin zich via deze besprekingen te verzekeren dat het Roemeense partijcongres de CPSU niet in verlegenheid zou brengen. In het gevolg van Kirilenko kwam Katusjew voor het bijwonen van het Roemeense partijcongres opnieuw naar Boekarest. In al de boodschappen die de vertegenwoordigers van WP-landen op het Roemeense congres uitspraken werd overigens zoveel aandacht gegeven voor Roemeense gevoeligheden gehamerd op het belang van samenwerking in WP- en Comecon-verband en op de noodzaak van politieke coördinatie. In het door Ceausescu op het congres uitgebrachte rap

hadden in de

hadden in de passage over het buitenlandse beleid van Roemenië de trekkingen met de socialistische landen de voorrang en werd allereerst de noodzaak om goede politieke en economische betrekkingen met de landen te onderhouden onderstreept. Sprekend over betrekkingen met socialistische landen merkte de partijleider op, dat met het oog op de huidige internationale toestand de ontwikkeling van relaties van samenwerking tussen de lidstaten van het WP en hun legers een noodzaak was. Tegelijkertijd onderstreepte hij de noodzaak de nationale strijdkrachten te versterken en verklaarde hij dat de strijd voor opheffing van imperialistische blokken diende te worden geïntensiveerd.

4. Al spoedig na beëindiging van het congres bracht de Roemeense minister van BZ in december j.l. een bezoek aan Moskou, waar hij met een aantal Sovjet leiders ontmoetingen had. Het vijfdaagse officiële bezoek van de Roemeense minister van BZ George Macovescu aan Moskou werd in Moskouse commentaren als opnieuw een voorbeeld van traditionele vriendschapsbetrekkingen en steeds nauwere politieke samenwerking tussen de SU en Roemenië gepresenteerd. Waar Moskou weer de nadruk legt op versterking van de eenheid van het socialistische kamp en op coördinatie van het optreden van de broederland in de internationale arena, wordt ook tegenover Roemenië aan dat standpunt onverkort vastgehouden. In het Roemeense geval ziet Moskou zich uit taktische overwegingen alleen genoodzaakt met wat meer reserve te verklaren, dat die coördinatie vooral geen inbreuk betekent op de soevereiniteit en nationale belangen van enig socialistisch land. Versterking van de posities van het "werel-socialistisch systeem", werd de Roemenen ook weer een marge van het Macovescu-bezoek voorafgehouden, bevordert de groei van het internationale prestige van het socialistisch land afzonderlijk. De laatste keer dat een Roemeense minister van BZ in het kader van bilaterale besprekingen een officieel bezoek aan Moskou bracht was in april 1969, toen Corneliu Manescu als gast van de Sovjet-regering was en besprekingen voerde die de weg vrijmaakten voor een bezoek van Ceausescu aan de SU in mei 1969. Hij had wel Macovescu geen onderhoud met de Russische partijleider heeft gehad, diende zijn bezoek mogelijk eveneens ter voorbereiding van de topontmoeting. In het jaar 1974 nam Ceausescu niet deel aan de gesprekken tussen Breznjew en de Oosteuropese leiders, gesprekken in zekere

in zekere zin de jaarlijkse Krim-ontmoetingen vervangen die sedert 1971 werden gehouden en waaraan ook Ceausescu in 1972 en 1973 had genomen. Zijn aanwezigheid op het Roemeense partijcongres van 1965 daargelaten, heeft de Russische partijleider Roemenië nooit voor h voeren van bilateraal overleg bezocht. Het Sovjet-Roemeense vriendschapsverdrag van juli 1970 werd in Boekarest door premier Kosygin tekend. Hij was het ook die in augustus 1974 de viering van de 30e verjaardag van de bevrijding van Roemenië in Boekarest bijwoonde. Daarentegen ging Breznjew wel naar Warschau i.v.m. de viering van de 30-jarig bestaan van de Poolse Volksrepubliek en naar Mongolië voor de viering van het 50-jarig bestaan van de Mongoolse Volksrepubliek. Een topontmoeting tussen Ceausescu en Breznjew zou thans van Roemeense zijde worden bepleit, terwijl uitlatingen van Gromyko en Podgorny zouden wijzen dat men aan Russische zijde voor zo'n topontmoeting voorshands weinig voelt.

5. Doordat bij de recente intensivering van correcte betrekkingen tussen de SU en Roemenië het confrontatie-element wat meer de achtergrond is gedrongen, treedt het door de Sovjets altijd al z benadrukte aspekt van coördinatie van de buitenlandse politiek automatisch meer op de voorgrond. In dit verband lijken ook de mogelijkheden voor uitbreiding van ideologische en culturele contacten die vriendschapsverdrag tussen de SU en Roemenië van juli 1970 biedt w meer te worden uitgebuit. Toen onlangs een Russische delegatie van de CC afdeling voor cultuur Roemenië bezocht sprak Radio Moskou van "coördinatie van onze inspanningen op ideologisch terrein". Het algemeen geldende standpunt in de andere Oostbloklanden m.b.t. de Roemeense politiek komt ongeveer neer op de gedachte dat de belangen van Roemenië met de principiële belangen van de andere socialistische landen in overeenstemming zijn. Ook al hebben de Roemenen specifieke zienswijzen m.b.t. "detailzaken", op alle punten van doorslaggevend belang staan zij in internationale politieke fora aan de zijde van de socialistische landen. Wanneer een socialistisch land evenwel op excessieve wijze nadruk legt op zijn bijzondere belangen, zelfs wanneer die alleen "detailkwesties" betreffen, kunnen er moeilijkheden ontstaan voor gemeenschappelijke zaak. Geen van de Oostbloklanden stelt blijkbaar zulke "detailkwesties" centraal, met uitzondering dan van Roemenië

moet leren op

- IV. 5 -

moet leren op correcte wijze, i.e. op "internationalistische wijze", zijn nationale en internationale belangen met elkaar in harmonie te brengen. Tijdens het ter ere van de Roemeense gast aangeboden feestmaal onthaalde Gromyko de Roemeense minister van BZ op de volgende verklaring:

"De CPSU, haar leninistisch Centraal Comité en de Sovjet-regering leggen een voortdurende zorg aan de dag om de betrekkingen met de broederlijke socialistische landen, Roemenië inbegrepen, uit te breiden en te verdiepen en de eenheid en cohesie van de landen van de socialistische gemeenschap op basis van de beginselen van het socialistisch internationalisme alzijdig te versterken. Wij zijn vast overtuigd dat de successen van het wereldsocialistisch systeem als geheel in tal van opzichten afhangen van de eenheid van actie van de socialistische landen op internationaal terrein".

Toch stond het bezoek van Macovescu aan Moskou in het teken van het streven confrontatie te vermijden en wordt de huidige fase gekenmerkt door een met name door de Roemenen zelf aan de dag gelegde grotere bereidheid tot het voeren van de dialoog. De uitnodiging aan Gromyko om Roemenië te bezoeken garandeert dat de Sovjet-Roemeense dialoog worden voortgezet. Het kan, dunkt ons, niet betwijfeld worden dat de Sovjet-politiek jegens Joegoslavië een factor is die ook de Roemeense opstelling tegenover de SU in die zin beïnvloedde dat Roemenië moeilijk kan achterblijven met het intensiveren van zijn contacten met de SU waar Joegoslavië zich hoe dan ook gedwongen zag deze zowel op partij- als staatsniveau sterker te gaan cultiveren. In zijn verslag aan het congres maakte Ceausescu nadrukkelijk van "het voornemen van de RCP in de toekomst de betrekkingen met de CPSU en de SU met alle beslisbaarheid te ontwikkelen" gewag. In het communiqué dat na afloop van het bezoek van Macovescu werd uitgegeven werd voor de verzekering van de Sovjet-Roemeense vriendschap en samenwerking een krachtiger bewoording gekozen dan in het verleden veelal het geval is geweest.

6. Principieel veranderde er niets. Zo verklaarde Ceausescu b.v. in zijn verslag op het XIe Partijcongres: "Uitgaande van de no

zaak elk

zaak elk nationaal leger en het defensie- en strijdpotentieel van elk volk te ontwikkelen en te versterken, geloven wij dat tussen de socialistische lidstaten van het WP en tussen de legers van deze staten de betrekkingen en samenwerking ontwikkeld moeten worden". Ook hier (zoa op economisch terrein, buitenlandse politiek en partijrelaties) ziet men de specifiek Roemeense benaderingswijze van samenwerking duidelijk tot uitdrukking gebracht. Waar de Russische politiek zich zoveel mogelijk vanuit "algemene" posities tracht te legitimeren, blijven de Roemenen het omgekeerde doen. Hebben die verschillen in zienswijze in de praktische politiek bij herhaling tussen de SU en Roemenië spanning en veroorzaakt, specifiek Roemeense motiveringen en motivaties lijken voor de Russische leiders veel minder bezwaarlijk, wanneer het netto resultaat in feite geheel overeenkomt met de doelstellingen van de Sovjet-politiek. Ceausescu's verklaring dat het politieke aspect van het WP nog meer versterkt moet worden met het oog op het consolideren van de ontspannings- en samenwerkingstendens in Europa en in de wereld kan Moskou dan ook slechts welkom zijn geweest. Wanneer de tekenen zijn dat Roemenië na een periode van onderkoeling van de betrekkingen met de SU thans weer wat meer bereid is tot het onderhouden van correcte betrekkingen, dan moet worden aangenomen dat economische beweegredenen daarbij een belangrijke rol spelen. Plausibel is tenslotte de veronderstelling dat Roemenië met de politieke speelruimte die het zich in de loop der jaren wist te verwerven het maximaal haalbare bereiktacht. Voor de buitenwacht, die meende er opzienbarende mutaties of grote politieke veranderingen van te kunnen verwachten, vormde het XIe congres van de Roemeense CP dan ook in velerlei opzicht een anti-climax.

7. In januari j.l. volgde - een andere graadmeter - het vijfdaagse bezoek van premier Horst Sindermann van de DDR aan Roemenië. In het slotcommuniqué van dit bezoek werd neergelegd, dat de "betrekkingen van nauwe vriendschap tussen Roemenië en de DDR, gefundeerd op de beginselen van het Marxisme-Leninisme en socialistisch internationalisme zich in overeenstemming met het Vriendschapsverdrag van mei 1972 succesvol zijn blijven ontwikkelen". Ook in het kader van dit bezoek kwam het politieke accent wederom wat zwaarder op "versterking van eenheid en cohesie" oftewel de ontwikkeling van de samenwerking

in WP- en

in WP- en Comecon-verband te liggen. In onderscheid met de ontmoeting tussen Macovescu en Gromyko, waarvan het moeilijk te bepalen is in hoeverre de besprekingen aan concrete aspecten van economische samenwerking waren gewijd, maakte het bezoek van de Oostduitse delegatie aan Boekarest deel uit van een reeks van ontmoetingen tussen de pre- van de Comecon-landen waarin aan de coördinatie van de vijfjarenplannen (1976-1980) wordt gearbeid. Uit het feit dat Sindermann's gevolg uit aantal ministers en vice-ministers voor economische zaken was samengesteld kon reeds worden opgemaakt dat de besprekingen hoofdzakelijk economische kwesties zouden gelden. In een tijdsverloop van drie jaren (1971-1973) steeg de waarde van de handel tussen beide landen van 1 miljoen lei tot 2.447 miljoen lei, terwijl volgens het handelsprotocoll voor 1974 de waarde met 15 procent zou toenemen. Oost-Duitsland behalve thans na de SU en West-Duitsland tot de drie grootste handelspartners van Roemenië. De besprekingen tussen de Roemeense premier Manea Mănescu en Sindermann leidden behalve op handelsterrein tot nieuwe overeenkomsten op het terrein van economische, technische en wetenschappelijke samenwerking en produktie-specialisatie (metallurgie, chemische industrie, machinebouw, electrotechniek, voedselproduktie). In het kader van de coördinatie van de volgende vijfjarenplannen werden de centrale planinstanties van de twee landen het over belangrijke wederzijdse goederenleveranties eens.